

การปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กับการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของสถาบันการพลศึกษา

สมพงษ์ ชาติวุฒิ
อธิการบดีสถาบันการพลศึกษา

เราชาวสถาบันการพลศึกษาซึ่งสถาบันของเราเกิดมาจากการเป็นวิทยาลัยพลศึกษา ที่ระบบและกลไกการจัดการเรียนการสอนไม่ซับซ้อน แต่ปัจจุบันเราพัฒนาไปเป็นสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มตัว สมดังปรารถนา จึงเป็นเรื่องไม่ง่ายนักที่เราจะดำเนินการจัดการศึกษาเช่นดังแต่ก่อน เพราะเราเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่เราจะอ้างไม่ได้ว่าเราสังกัดอยู่ในกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แต่อย่างไรก็ตาม เรายังอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งเช่นกัน ดังนั้น หากเราปรารถนาที่จะพัฒนาวิชาชีพด้านพลศึกษาและกีฬาตามปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจของเราตามคำเรียกร้องที่ได้มาแล้วและจะให้ผู้เรียนพัฒนาไปอย่างมีคุณภาพทัดเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งการได้สิทธิ์ที่หลากหลาย จึงจำเป็นที่จะต้องใช้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) มาเป็นปัจจัยในการพัฒนาสถาบันการพลศึกษา ดังนั้นเพื่อให้เกิดความกระจ่างในเรื่องนี้ จึงขอสรุปและนำเสนอกรอบมาตรฐานคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการพลศึกษาในขณะนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์ในสถาบันการพลศึกษาให้สอดคล้องกับกรอบ มคอ. (TQF) และการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต

ของเรา ดังนี้

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.: TQF) เกิดขึ้นเพราะโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางและการติดต่อสื่อสาร ในด้านการศึกษาเกิดจากการเคลื่อนย้ายของนักศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากต่างสถาบันอุดมศึกษา ผู้ที่ทำงานต้องการศึกษาเพิ่มเติมจึงจำเป็นต้องจัดระบบการศึกษา เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาให้มีความใกล้เคียงกันกับสถาบันอุดมศึกษาที่อื่น ๆ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและการเทียบโอนหน่วยกิตซึ่งปัจจุบันมีการดำเนินการอยู่ทั่วโลก

เนื่องจาก ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงส่งผลกระทบต่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาทุกระดับและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีความหลากหลาย ซึ่งจะต้องทำให้สังคมมีความเชื่อมั่นได้ว่าคุณวุฒิที่บัณฑิตได้รับจากสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งมีคุณภาพและมาตรฐานที่สามารถเทียบเคียงกันได้

คณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เป็นหน่วยงานกำกับและส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา ได้ดำเนินการโครงการจัดทำ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (Thailand Qualification Framework for Higher Education ; TQF : HEd) เพื่อนำนโยบายที่ปรากฏใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติที่เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม และเน้นเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ผลการเรียนรู้ (Learning Outcome) ของนักศึกษาเพื่อเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตแต่ละคุณวุฒิและสื่อสารให้สังคม ชุมชน รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาทั่วโลกเข้าใจได้ตรงกันและเชื่อมั่นในผลการเรียนรู้ที่บัณฑิตได้รับการพัฒนาว่ามีมาตรฐานเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ ซึ่ง TQF ประกอบด้วยสาระสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สาระสำคัญของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และส่วนที่ 2 ขั้นตอนการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ที่มีสาระสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 สาระสำคัญของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

1. ความหมาย

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) เป็นกรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิ การศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ที่มีระดับคุณวุฒิ การแบ่งสายวิชา ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น เปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์จากการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความเชื่อมั่นในประสิทธิผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติที่

สามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

2. หลักสำคัญของ มคอ.

มคอ. กำหนดหลักการสำคัญไว้ 4 ประการ ดังนี้

1) สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพราะกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (มคอ.) มีแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาหลักสูตร การเปลี่ยนกลวิธีการสอนของอาจารย์ การเรียนรู้ของนักศึกษา และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้มั่นใจว่า บัณฑิตจะบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวังได้จริง

2) มุ่งเน้นที่มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพ เพื่อประกันคุณภาพบัณฑิตและสื่อสารให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและมั่นใจถึงกระบวนการผลิตบัณฑิต ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา คือ กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่คาดหวังไว้ก่อน จากนั้น จึงพิจารณาถึงองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมให้บัณฑิตบรรลุถึงมาตรฐานผลการเรียนรู้นั้นอย่างสอดคล้องและส่งเสริมกันอย่างเป็นระบบ

3) มุ่งที่จะประมวลกฎเกณฑ์และประกาศต่างๆ ที่ได้ดำเนินไว้แล้วเข้าด้วยกันและเชื่อมโยงเป็นเรื่องเดียวกันและอธิบายให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจอย่างชัดเจนและมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาของคุณวุฒิหรือปริญญาในระดับต่างๆ

4) มุ่งให้คุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงกับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งใน

และต่างประเทศ เพราะจะช่วยกำหนดความมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาในทุกชั้นตอนอย่างเป็นระบบ ให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนได้หลากหลาย มั่นใจถึงผลผลิตสุดท้ายของการจัดการศึกษา คือ คุณภาพของบัณฑิตว่าจะมีมาตรฐานผลการเรียน คนที่ของสังคม ช่วยเพิ่มความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศไทย

3. วัตถุประสงค์

มคอ. กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 8 ประการ ดังนี้

1) เพื่อเป็นกลไกหรือเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

2) เพื่อกำหนดเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตให้ชัดเจน และใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการจัดการศึกษา

3) เพื่อเชื่อมโยงระดับต่างๆ ของคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษาให้เป็นระบบ มีความชัดเจนและโปร่งใส สามารถเทียบเคียงกับมาตรฐานคุณวุฒิในระดับต่างๆ กับนานาชาติประเทศได้

4) เพื่อช่วยให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษาและเป็นกลไกในการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง และใช้เป็นกรอบอ้างอิงการประเมินคุณภาพภายนอกเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตและการจัดการเรียนการสอน

5) เพื่อเป็นกรอบของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความหมายของคุณวุฒิ คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถ

ทักษะ และสมรรถนะในการทำงาน รวมทั้งคุณลักษณะอื่น ๆ ที่คาดว่าจะบัณฑิตจะพึงมี

6) เพื่อเทียบเคียงมาตรฐานคุณวุฒิระหว่างสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศในการโอนย้ายข้ามสถาบันและรับรองคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

7) เพื่อให้มีการกำกับดูแลคุณภาพการผลิตบัณฑิตตนเองของแต่ละสาขา/สาขาวิชา

8) เพื่อนำไปสู่การลดขั้นตอน/ระเบียบการดำเนินการให้กับสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเข้มแข็ง

4. โครงสร้างและองค์ประกอบ

1) ระดับคุณวุฒิ

จะแสดงถึงการเพิ่มขึ้นของระดับสติปัญญาที่ต้องการ และความซับซ้อนของการเรียนรู้ที่คาดหวัง รวมทั้งกำหนดคุณลักษณะของนักศึกษาในระดับแรกเข้าหลังจากสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาเริ่มต้นที่ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3 ปี) ระดับที่ 2 ปริญญาตรี..... และสิ้นสุดที่ระดับที่ 6 ปริญญาเอก

2) การเรียนรู้และกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้

กำหนดความคาดหวังให้บัณฑิตมีและได้รับการพัฒนาในระหว่างการศึกษา อย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

2. ด้านความรู้

3. ด้านทักษะทางปัญญา

4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

และความรับผิดชอบ

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี

มาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้านข้างต้น เป็นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตทุกคนในทุกระดับคุณวุฒิ โดยแต่ละด้านจะมีระดับความซับซ้อนเพิ่มขึ้นเมื่อระดับคุณวุฒิสูงขึ้น ทักษะและความรู้จะเป็นการสะสมจากระดับคุณวุฒิที่ต่ำกว่าระดับคุณวุฒิที่สูงขึ้น ดังนั้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของระดับคุณวุฒิใดคุณวุฒิหนึ่งจะรวมมาตรฐานผลการเรียนรู้ในสาขา/สาขาวิชาเดียวกันของระดับคุณวุฒิที่ต่ำกว่าด้วย

นอกจากนี้ บางสาขา/สาขาวิชา ต้องการทักษะทางกายภาพสูง เช่น พลศึกษา ซึ่งต้องเพิ่มการเรียนรู้ทางด้านทักษะพิสัย (Domain of Psychomotor Skill) เป็นต้น

มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้ใช้กับนักศึกษาทุกคนทุกสาขาวิชา

มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความรู้ และด้านทักษะทางปัญญา เกี่ยวข้องโดยตรงกับสาขา/สาขาวิชาที่เรียน

มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มุ่งให้นักศึกษา ทุกระดับคุณวุฒิ และสาขา/สาขาวิชาต้องบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านเหล่านี้

เทคโนโลยีสารสนเทศ มุ่งหวังให้นักศึกษาทุกคนในทุกระดับคุณวุฒิ ทุกสาขา/สาขาวิชาต้องบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านนี้ แต่นักศึกษาที่เรียนในสาขา/สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับมาตรฐานผลการเรียนรู้จะต้องเน้นให้มีความชำนาญมากกว่านักศึกษาสาขา/สาขาวิชาอื่น ๆ

3) มาตรฐานผลการเรียนรู้ (แรกเข้า) แต่ละด้านของแต่ละระดับคุณวุฒิ เป็นมาตรฐานผล

การเรียนรู้ที่คาดหวังจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจะต้องมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ใน 5 ด้านดังนี้เช่นกัน

- 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- 2) ด้านความรู้
- 3) ด้านทักษะทางปัญญา
- 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี

ระดับที่ 2 ปริญญาตรี

ในปัจจุบัน สถาบันการพลศึกษาจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี จึงต้องกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแต่ละด้านของคุณวุฒิระดับที่ 2 ปริญญาตรีอย่างน้อยต้องเป็นดังนี้

1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

สามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม และวิชาชีพโดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ เช่น มีวินัย มีความรับผิดชอบ ชื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจโลก เป็นต้น

2) ด้านความรู้

มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ตระหนัก รู้หลักการและทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง

3) ด้านทักษะทางปัญญา

สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ ๆ และใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหาและงานอื่นๆด้วยตนเอง สามารถศึกษาและ

แก้ไขปัญหาคับข้องใจได้โดยวิธีใหม่อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงทฤษฎี ประสบการณ์ และผลกระทบจากการตัดสินใจ ได้อย่างเหมาะสม

4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือสมาชิกกลุ่ม สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจนและต้องใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องรวมทั้งพัฒนานตนเองและอาชีพ

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี

สามารถศึกษาและทำความเข้าใจในประเด็นปัญหา สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ใช้เทคโนโลยีเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ใช้เทคนิครวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมาย การเขียน สามารถเลือกรูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันได้

ส่วนระดับปริญญาโทและเอก จะยังไม่ขอกล่าวในที่นี้ก่อน ซึ่งรายละเอียดของทั้งสองระดับนั้นสามารถศึกษาในรายละเอียดเพิ่มเติมใน

เอกสารหรือทางเว็บไซต์ของ สกอ. ได้ตลอดเวลา

6. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของแต่ละระดับคุณวุฒิ

ระดับที่ 2 ปริญญาตรี

ในการจัดทำกรอบคุณลักษณะของบัณฑิตสถาบันการพลศึกษา จะต้องพัฒนาให้ผู้สำเร็จการศึกษา (ระดับที่ 2 ปริญญาตรี) โดยทั่วไปจะมีความรู้ความสามารถอย่างน้อยต่อไปนี้

1) ความรู้ที่ครอบคลุม สอดคล้อง และเป็นระบบในสาขา/สาขาวิชาที่ศึกษา ตลอดถึงความเข้าใจในทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง

2) ความสามารถที่จะตรวจสอบปัญหาที่ซับซ้อนและพัฒนาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์จากความเข้าใจที่ลึกซึ้งของตนเองและความรู้จากสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยคำแนะนำแต่เพียงเล็กน้อย

3) ความสามารถในการค้นหา การใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติที่เหมาะสมในการสื่อผลวิเคราะห์ต่อผู้รับข้อมูลข่าวสารกลุ่มต่าง ๆ

4) ในกรณีของหลักสูตรวิชาชีพ สิ่งสำคัญคือ ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในวิชาชีพนั้น ๆ

5) ในกรณีของหลักสูตรวิชาการที่ไม่มุ่งเน้นการปฏิบัติในวิชาชีพ สิ่งสำคัญคือ ความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในผลงานวิจัยต่าง ๆ ในสาขา/สาขาวิชานั้น ความสามารถในการแปลความหมาย การวิเคราะห์ และประเมินความสำคัญของการวิจัยในการขยายองค์ความรู้ในสาขา/สาขาวิชา

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

1) มีความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหา และข้อโต้แย้งทั้งในสถานการณ์ส่วนบุคคลและของกลุ่ม โดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการแสวงหาทาง

เลือกใหม่ที่เหมาะสมไปปฏิบัติได้

2) สามารถประยุกต์ความเข้าใจอันท่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชาของตนเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่น ๆ

3) สามารถพิจารณาแสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพ โดยยอมรับข้อจำกัดของธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตน

4) มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัย และเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจของตนเองอยู่เสมอ

5) มีจริยธรรมและความรับผิดชอบสูงทั้งในบริบททางวิชาการ ในวิชาชีพและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

7. การทวนสอบมาตรฐาน

สถาบันการพลศึกษาต้องจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ โดยกำหนดกรอบแนวทางให้แก่คณาจารย์ นักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต และผู้ประเมินภายนอกรับรู้ถึงมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของบัณฑิตในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษาในระดับคุณวุฒิต่างๆ ในลักษณะกว้าง ๆ รวมถึงของสถาบันอุดมศึกษาในระดับนานาชาติที่ดีด้วย จากนั้น สถาบันการพลศึกษาต้องให้มี**การทวนสอบ** เพื่อดำเนินการหาหลักฐานด้วยวิธีการใด ๆ เช่น การสังเกต การตรวจสอบ การประเมิน การสัมภาษณ์ ฯลฯ เพื่อยืนยันพิสูจน์ว่า สิ่งที่กำหนดขึ้นนั้นได้มีการดำเนินการบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์

กลยุทธ์ที่ใช้สถาบันการพลศึกษาควรนำมาใช้ ต้องเป็นเช่นเดียวกับที่ สกอ. กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาในการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้

ของนักศึกษา ได้แก่ การตรวจสอบ การให้คะแนนจากกระดาษคำตอบข้อสอบของนักศึกษาและงานที่รับมอบหมาย การประเมินหลักสูตรโดยนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา การประเมินภาควิชาและหลักสูตรโดยบุคคลภายนอก

โดยการรายงานด้านทักษะบัณฑิตโดยผู้ใช้บัณฑิตการทวนสอบมาตรฐานบางส่วนอาจทำโดยสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มีความร่วมมือทางการศึกษากับสถาบันการพลศึกษา ตามความตกลงด้านกระบวนการ การจัดการและควมมีคุณภาพพร้อมกัน แต่สถาบันการพลศึกษาต้องรับผิดชอบด้านมาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ

8. ปัจจัยสู่ความสำเร็จต่อการพัฒนามาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้าน

- 1) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
- 2) การแสวงหาความรู้
- 3) การพัฒนาทักษะทางปัญญา
- 4) การพัฒนาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- 5) การพัฒนาการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ

9. สถาบันที่จัดการเรียนการสอนและให้คุณวุฒิตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ

สถาบันการพลศึกษา เป็นสถาบันอุดมศึกษาหนึ่งที่อยู่ใต้อำนาจของรัฐบาล มีจำนวน 17 วิทยาเขต ที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีตามกฎหมายกำหนด จึงจำเป็นต้องศึกษาและจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (ระดับที่ 2 ปริญญาตรี) ให้สอดคล้องกับ TQF นี้

10. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สถาบันการพลศึกษา ต้องดำเนินการให้

สอดคล้องกับระบบกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ในกรณีการประเมินคุณภาพภายใน) และ สมศ. (ในกรณีการประเมินคุณภาพภายนอก) โดยคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญของสาขา/สาขาวิชานั้น หรือสถาบัน(การพลศึกษา)สามารถกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกอีกได้

ส่วนที่ 2 ขั้นตอนการปฏิบัติตามกรอบ มคอ.

สถาบันการพลศึกษาต้องดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนการปฏิบัติของกรอบ มคอ. ดังนี้

1. การพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิสถา/สาขาวิชาต่างๆ ในแต่ละคุณวุฒิ

โดยมาตรฐานคุณวุฒิแต่ละสาขา/สาขาวิชาต้องเน้นการปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสาขา/สาขาวิชานั้น เพื่อให้ความมั่นใจแก่สังคมได้ว่า ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการพลศึกษาทุกคน มีความรู้ความสามารถที่เพียงพอในการทำงานตามสาขา/สาขาวิชาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

มาตรฐานคุณวุฒิต้องเปิดกว้างและส่งเสริมให้สถาบันการพลศึกษามีโอกาสบรรจุเนื้อหาวิชาในส่วนที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ได้อย่างอิสระ เหมาะสม และตรงกับความต้องการหรือเอกลักษณ์ของสถานการพลศึกษา (สถาบันอุดมศึกษา) และพัฒนาหลักสูตรได้หลากหลาย

ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขา/สาขาวิชาที่ร่วมกันพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต้องคำนึงถึงความสอดคล้อง

ตามมาตรฐานของสาขา/สาขาวิชา และระดับคุณวุฒิเดียวกันกับประเทศต่างๆ ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังต้องมีการทบทวนมาตรฐานคุณวุฒิให้เหมาะสมทันสมัยทุก 5 ปี โดยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อ สกอ. เพื่อประโยชน์ต่อการปรับปรุงครั้งต่อไป

หมายเหตุ องค์ประกอบของมาตรฐานคุณวุฒิสถา/สาขาวิชา ให้เป็นไปตามแบบ มคอ. 1

2. การจัดทำรายละเอียดหลักสูตร

สถาบันการพลศึกษา ต้องจัดทำคำอธิบายในภาพรวมของการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้บัณฑิตบรรลุผลการเรียนรู้ของหลักสูตรนั้นๆ โดยถ่ายทอดผลมาตรฐานการเรียนรู้ที่คาดหวังของบัณฑิตที่กำหนดไว้ใน มคอ. ระดับชาติ และมาตรฐานระดับ.....ของสาขา/สาขาวิชา...ไปสู่การปฏิบัติในหลักสูตร ซึ่งสถาบันการพลศึกษาสามารถบรรจุเนื้อหาวิชาที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้เพิ่มเติมได้อย่างอิสระ เหมาะสม ตรงกับเอกลักษณ์ของสถาบันการพลศึกษา โดยอาจารย์ต้องร่วมมือและวางแผนร่วมกัน รายละเอียดหลักสูตรที่ สพล. จัดทำขึ้นต้องทำให้ทราบว่านักศึกษาต้องเรียนวิชาอะไร วิธีสอนและวิธีการเรียนรู้ วิธีวัดและประเมินผลเป็นอย่างไร เมื่อเรียนจบแล้วจะบรรลุผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และสัมพันธ์กับ มคอ. รายละเอียดหลักสูตรดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนเลือกเรียนในหลักสูตรที่เหมาะสมกับแบบการเรียนรู้และความต้องการของตนเอง รวมทั้งผู้ใช้บัณฑิตสามารถใช้พิจารณาปรับบัณฑิตเข้าทำงานได้อีกด้วย

3. การจัดทำรายละเอียดของรายวิชาและประสบการณ์ภาคสนาม

สถาบันการพลศึกษา ต้องมอบหมายให้ อาจารย์ผู้สอนรับผิดชอบจัดทำรายละเอียดของ รายวิชา* ทุกรายวิชาในหลักสูตร และรายละเอียด ประสพการณ์ภาคสนาม** (ถ้ามี) โดยหัวข้อทำตาม หัวข้อในแบบ มคอ. 3 รายละเอียดของรายวิชา* และแบบ มคอ. 4 รายละเอียดประสพการณ์ภาค สนาม**

4. การขออนุมัติหลักสูตรต่อสภาสถาบัน อุดมศึกษา

สถาบันการพลศึกษา ต้องเสนอสภา อุดมศึกษาอนุมัติหลักสูตรที่สมบูรณ์แล้วก่อนเปิด สอน โดยสภาสถาบันการพลศึกษาควรกำหนด ระบบและกลไกของการจัดทำและอนุมัติหลักสูตร ให้ชัดเจน

5. การเสนอหลักสูตรต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สถาบันการพลศึกษาต้องเสนอหลักสูตร ซึ่งสภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติให้เปิดสอนแล้วให้ สกอ. รับทราบภายใน 30 วัน นับแต่สภาสถาบัน การพลศึกษาอนุมัติ

6. การบริหารหลักสูตรและการจัดการ การเรียนการสอน

สพล. ต้องพัฒนาอาจารย์ทั้งทางด้าน วิชาการและวิธีสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนามาตรฐาน ผลการเรียนรู้ของบัณฑิตอย่างน้อย *ตามกรอบ มคอ. กำหนดอย่างต่อเนื่อง โดยมีการประกาศหลัก เกณฑ์การพัฒนาอย่างชัดเจน นอกจากนี้ สพล. ต้องจัดสรรทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนและ การวิจัยให้เพียงพอที่จะจัดการศึกษาได้อย่างมี คุณภาพ รวมทั้งประสานเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกับ กับสถาบันอุดมศึกษาอื่นในการจัดการเรียน การสอนให้มีคุณภาพ ตลอดจน ต้องจัดให้มีการ

ประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ครอบคลุม มาตรฐานผลการเรียนรู้ในทุกๆ ด้านที่กำหนดไว้ ในหลักสูตรนั้น ๆ

7. การจัดทำรายงานผลการดำเนินการ ของรายวิชา รายงานผลการดำเนินการของ ประสพการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) และการรายงาน ผลการดำเนินการของหลักสูตร

เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอน แต่ละภาค/ปีการศึกษา การประเมินผลและการ ทวนสอบผลการเรียนรู้ของแต่ละรายวิชาและ ประสพการณ์ภาคสนามแล้ว ให้อาจารย์ผู้สอนจัด ทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาที่สอน การประเมินผล และการทวนสอบผลการเรียนรู้ ในรายวิชาที่ตนรับผิดชอบพร้อมปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ประมวล/วิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผล การดำเนินงานและจัดทำรายงานประจำภาคการ ศึกษาของแต่ละภาคการศึกษา ตามแบบ มคอ. 5 (รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา) และ รายงานผลการดำเนินการของประสพการณ์ภาค สนาม (ตามแบบ มคอ. 6) และเมื่อสิ้นปีการ ศึกษาให้จัดทำรายงานในภาพรวมประจำปีการ ศึกษา เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์การ สอน กลยุทธ์การประเมินผลและแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นและหากจำเป็นต้องปรับปรุง หลักสูตรหรือการจัดการเรียนการสอนก็สามารถ ทำได้ ตามแบบ มคอ. 7 (รายงานผลการดำเนิน การของหลักสูตร)

เมื่อครบรอบหลักสูตร เช่น หลักสูตร ศึกษาศาสตร์ ครบรอบหลักสูตรคือ 5 ปี ให้ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร วิเคราะห์ประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการหลักสูตรในภาพ

รวมว่าบัณฑิตบรรลุผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ และนำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงและพัฒนาต่อไป โดยใช้ แบบ มคอ. 7 (รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร)

8. การประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สถาบันการพลศึกษาต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพทุกหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง แต่ละหลักสูตรจะต้องมีตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้อง และหลักเกณฑ์การประเมินตามที่การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกกำหนดเป็นขั้นต่ำ โดยสถาบันการพลศึกษาอาจจะกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินเพิ่มเติมได้ นอกจากนี้ สถาบันการพลศึกษายังอาจเพิ่มตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินเพิ่มเติมจากที่ สกอ. กำหนด โดยให้เพิ่มไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชานั้นๆ ด้วยก็ได้ จากนั้น สถาบันการพลศึกษาต้องรายงานผลการประเมินการประกันคุณภาพภายใน โดยรวมทั้งการประกันคุณภาพหลักสูตรประกันคุณภาพสาขา/สาขาวิชา ต่อสภาสถาบันการพลศึกษา ต่อ สกอ. และต่อสาธารณะด้วย

9. การเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ (TQR)

การเผยแพร่หลักสูตรเป็นหน้าที่ของ สกอ. ที่ต้องเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพ และ มคอ. ไว้ใน TQR เพื่อให้ให้สำนักงาน ก.พ. รับรองเงินเดือนในการเข้ารับราชการพลเรือน หรือเพื่อการรับรองวุฒิทางการศึกษาหรือการทำงานในต่างประเทศ เมื่อสถาบันการพลศึกษาเปิดสอนไปได้ระยะเวลาหนึ่งแล้วตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) เป็นหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากสภา

สถาบันการพลศึกษา ก่อนเปิดสอน และได้แจ้ง สกอ. รับทราบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่สภาสถาบันการพลศึกษาอนุมัติหลักสูตรนั้น

2) ผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดในรายละเอียดหลักสูตร และต้องมีคะแนนเฉลี่ยระดับดีขึ้นไปต่อเนื่องกัน 2 ปี นับตั้งแต่หลักสูตรได้รับการพัฒนาตามกรอบ มคอ. เว้นแต่หลักสูตรใดที่ มคอ. ได้กำหนดตัวบ่งชี้และ/หรือมีเกณฑ์การประเมินเพิ่มเติม ต้องมีผลการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชานั้นๆ กำหนด จึงจะเผยแพร่ได้

3) ให้สถาบันการพลศึกษาปรับปรุงหลักสูตรที่ไม่ได้รับการเผยแพร่ตามเงื่อนไขที่ สกอ. กำหนดจากผลการประเมินต่อไป

4) สถาบันการพลศึกษาต้องรักษามาตรฐานหลักสูตรที่ได้รับการเผยแพร่แล้วให้มีมาตรฐานอยู่เสมอ โดยผลการประเมินคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิที่กำหนดทุกปีหลังการเผยแพร่ หาก สกอ. พบว่า ผลการประเมินของสถาบันการพลศึกษาไม่เป็นไปตามที่กำหนด ให้ สกอ. ถอนการเผยแพร่หลักสูตรนั้น จนกว่าจะมีการปรับปรุงให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการอุดมศึกษากำหนด

10. การกำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาโดยคณะกรรมการการอุดมศึกษา

กรอบ มคอ. นี้ มีคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นผู้กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์และแนวปฏิบัติของประกาศนี้

สรุป

สถาบันการพลศึกษา ซึ่งขณะนี้ จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี มีการดำเนินการเพียง 3 คณะ และการจะดำเนินการให้เป็นไปตามระบบและกลไกตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ยังอาจไม่เป็นเรื่องที่ย่างยาก ซับซ้อน ในการยกระดับการจัดการศึกษา และพัฒนานักศึกษาให้มีมาตรฐานและคุณภาพตามที่กำหนด สามารถส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต และสามารถเทียบเคียงได้กับสถาบันอุดมศึกษาอื่นทั้งในและต่างประเทศ เกิดความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและการเทียบโอนหน่วยกิต ซึ่งปัจจุบันมีการดำเนินการอยู่ทั่วโลก

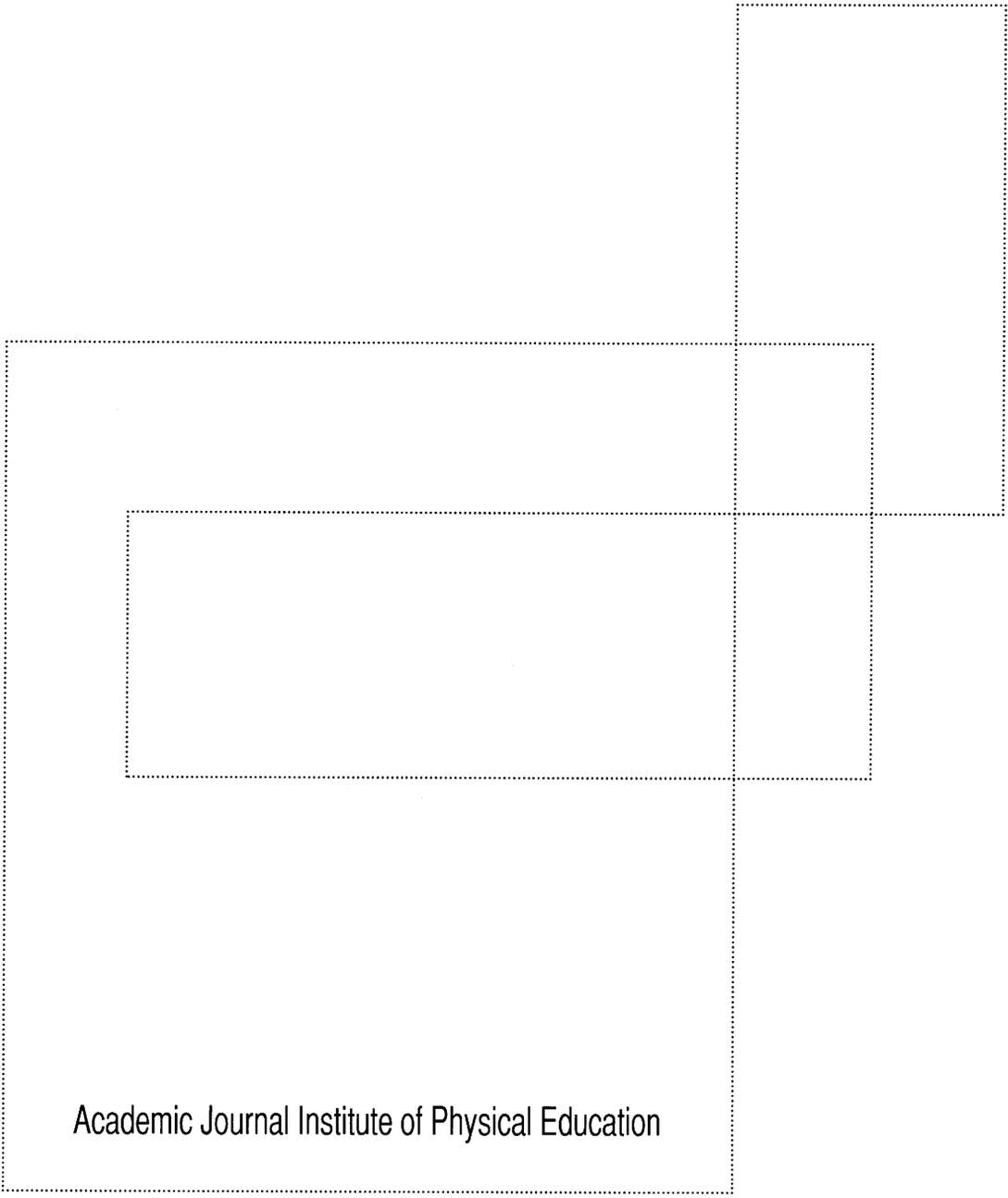
ส่วนสถาบันการพลศึกษาและวิทยาเขต จำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เข้ากรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาที่กำหนดทุกขั้นตอน

ในส่วนของอาจารย์ผู้สอน จำเป็นต้องบริหารการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามรายละเอียดของรายวิชา เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่นักศึกษาให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้มากที่สุด

สถาบันการพลศึกษา จึงขอให้วิทยาเขต อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรทั้ง 3 คณะวิชา เพื่อให้เข้ากับหลักเกณฑ์ มคอ. นี้ และได้ร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินการจัดการศึกษา จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเกณฑ์ มคอ. ที่กำหนด และรักษามาตรฐานวิชาชีพของเราให้ยั่งยืนพัฒนาถาวรยิ่งขึ้นไป เพื่อเกียรติยศและศักดิ์ศรีของสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ตลอดไป

เอกสารอ้างอิง

- สมพงษ์ ชาตะวิถี (2554). เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา TQF : HEd การประชุมชี้แจงการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552. ของสถาบันการพลศึกษา. 11 กุมภาพันธ์ 2554. เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2554). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา TQF : HEd เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552. สถาบันการพลศึกษา. เอกสารอัดสำเนา.

Academic Journal Institute of Physical Education